

2000. július - **Válasz Raskó György cikkére**

A Magyar Hírlap július 17-ei számában Raskó György tollából olyan írás jelent meg, melynek számos kitételével nem csupán vitába kell szállnunk, hanem a vezető hazai agrárértelmiség hozzáértését, becsületét is meg kell védenünk. Válaszcikkünkben R. Gy. állításait vesszük górcső alá és cáfoljuk. Z.Z. Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

Nincs irigylésre méltó helyzetben Raskó György, az Antall-kormány egykori földművelésügyi államtitkára. Évek óta szakmai és politikai parkolópályán kénytelen várni a nagy visszatérés lehetőségére. A köztudatban elterjedt, hogy előbbre lépett, hiszen a miniszterelnök tanácsadója. Ám a Miniszterelnöki Hivatal sajtóirodája július 19-ei közleményében megerősítette azt a korábban már nyilvánosságra hozott tényt, hogy Raskó György soha nem állt a MEH alkalmazásában, és soha nem volt a hivatal szerződötetett szakértője. Ezek után komolyan aggódunk Raskó úr rendszeres elfoglaltságát illetően. Talán ennek a hiánya magyarázza, hogy az ex-államtitkár újabban a kisgazda vezetésű Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium tevékenységének vizsgálatával tengeti napjait, és rendszeresen publikálja kutakodásai „eredményeit”. Ha eme közlések tartalomelemzését elvégeznénk, kiderülne, hogy írásaiból a kétségtelenül fölkészült szakember frusztrációjának agresszív patronjai pufognak.

De nézzük a tényeket. Bár a szerző inkriminált cikke tartalmaz részgazságokat, a folyamat részletes elemzése, az ok-okozati összefüggések kifejtése után homlokegyenest más következtetések levonására juthat az érdeklődő. A szerző a minisztérium munkájának minősítése során „szakmai bakikat” emleget, de feleslegesnek tartja felsorolni azokat, mondván, közhelyek. A sajtóbeli csúsztatás eme közhelyszerű panelje igazán méltatlan a fölkészült szerzőhöz.

Állítása szerint a tárca főosztályvezetői karát úgymond „lefejezték”. Ezzel szemben az igazság az, hogy az FVM. feladatainak bővülése során, a Környezetvédelmi Minisztériumból öt főosztályt vett át, négy vezető változatlan megbízásával. Továbbá az új feladatok - vízgazdálkodás, informatika, társadalmi kapcsolatok, területfejlesztés - elvégzéséhez új szervezeti egységeket hívtak életre, melyek élére nyilván új vezetők kerültek. A minisztérium harminchárom főosztályából tizenhét élén történt változás, és az esetek döntő többségében belső munkatársak kaptak megbízást, olyanok, akik szakmai fölkészültségük és emberi tulajdonságaik alapján alkalmasak erre a beosztásra.

Úgy tűnik, Raskó úr könnyen felejt, ám a minisztérium munkatársai jól emlékeznek: államtitkári tevékenységét azzal kezdte, hogy dr. Gergáczy Elemér miniszter távollétében majd az egész minisztérium vezetői karát fölfüggesztette, s e szakembereknek csak hónapokig tartó bizonytalanság után sikerült megtalálniuk helyüket.

Raskó úr állítása szerint a magyar mezőgazdaság 1998 nyara óta a bruttó hazai termék előállításában „egyre csökkenő arányban” vett részt. Abban az évben ez az arány 7-8 százalékkal csökkent - állítja. Ez akkor lenne igaz, ha az agrárágazat 5,2 százalékot tett volna ki, ám a KSH adatai szerint ez csupán 4,9 százalék. Így viszont csupán feleakkora, 3-4 százalékos a csökkenés.

Pedig a mezőgazdasági termelők és feldolgozók 1999-ben nagyon nehéz évet zártak, a rendkívüli esőzések már 1998-ban is folyamatosan hátráltatták a szántást-vetést, majd a betakarítást. 1999-ben 10 milliárd forintot meghaladó kár érte a termelőket. 2000 elejére a belvízzel elöntött terület elérte a 310 ezer hektárt, és a kár meghaladta a 11 milliárd forintot.

Mindezek ellenére a hazai agrárium teljesítménye alig maradt el az előző évitől.

A „vízidisznókkal” és a „búzabombával” kapcsolatos beavatkozások szükségességét senki sem vonta kétségbe, bár „földközélből” is érték bírálatok az intézkedéseket. A sertés felvásárlási ára például abban az időszakban drámaian zuhant, és az önköltség felét sem kapták meg a tenyésztők. Az intervenció eredményességét bizonyítja, hogy a főbb termékpályákon a piaci egyensúly megmaradt, mind a gabonafélék, mind a sertéságazat exportja nőtt.

Egy következő kitétele azt tartalmazza, hogy a magyar mezőgazdasági nyerstermékek és élelmiszerek exportja 20 százalékkal csökkent, miközben az élelmiszerimport 10 százalékkal nőtt. A kivitel csökkenése tény, ám ez a külgazdasági helyzettel és nemzetközi piaci árváltozásokkal függ össze, nem pedig a magyar agrártárca irányításával. A csökkenés mértéke pedig lényegesen kevesebb - csupán 16 százalék - a szerző által közölt adatnál. Mint „köztudott”, az orosz piac összeomlott, a magyar szállítók kevésbé tőkeerősek, mint a nyugati cégek, amelyek hosszú lejáratú áruhitellel kedvezményezik az orosz vásárlókat. Ezzel egyidejűleg jelentős áresés volt a nemzetközi agrárpiacon, ami szintén bevételcsökkenéssel járt.

Az viszont ténybeli tévedés, hogy élelmiszerbe hozatalunk növekedett volna. Ezzel szemben az az igazság, hogy nem nőtt importunk.

Ebben az évben az első öt hónap külkereskedelmi adatainak ismeretében megállapítható, hogy folytatódtak a kedvező tendenciák a magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar export- és importteljesítményében. Az exportárbevétel május végéig 857,5 millió USD-re nőtt, míg az import 414,6 millió USD-re mérséklődött. Az agrár-külkereskedelmi egyenleg 442,9 millió USD aktívumot mutat, ami 8,9 százalékos növekedést jelent.

Az észak- és dél-amerikai turnékon és kiküldetéseken sok tapasztalatot gyűjtött szerző bírálatára kiterjed a tárca EU-csatlakozási előkészületeire is. A társszeminisztériumok és a mezőgazdasági szervezetek bevonásával részletesen feldolgoztuk az EU agrárjoganyagát. A csatlakozási tárgyalások első fordulójára, az 1998 szeptembere és 1999 novembere között zajlott átvilágítási megbeszélésekre kitűnő előkészítő anyagok álltak a magyar fél rendelkezésére. A tárgyalópartnerek a magyar előkészületeket és a tárgyalóküldöttség felkészültségét igen magasra értékelték.

A világot látott Raskó úr teljes mértékben félreértelmezi az EU-nak a magyar pozíciós papírra adott válaszát. Ebben sehol nem szerepel utalás arra, hogy a magyar tárgyalási dokumentumot komolytalannak tartanak vagy „azok nagyobb hányadát megkérdőjeleznék”. Az pedig szinte természetes az érdemi megbeszélések kezdetén, hogy a termelési kvótákkal kapcsolatban az EU induló tárgyalási pozíciója eltér a magyartól. A következő közel egy év kemény tárgyalásainak feladata lesz az álláspontok közelítése. E tárgyalások eredményeként mindenképpen azzal számolhatunk, hogy a magyar agrárgazdaság nettó exportőri pozíciója megmarad. Az egységes agrárpiacba történő integrációnk kétségkívül az import növekedésével jár, de jóval nagyobbak lesznek agrárexportunk növekedési esélyei a korlátozások nélküli, 400 millió főt meghaladó nagyságú EU belső piacon.

A szerző aggodalmaskodik, hogy a jelenlegi agrárvezetés képes lesz-e megfelelni az EU agrárpolitikai kihívásainak. Megnyugtatóra emlékeztetni szeretnők R. Gy. urat, miszerint a tárca irányítói az elmúlt hónapokban számos EU- tagország mezőgazdasági miniszterével folytattak megbeszéléseket, de említhetnénk a brüsszeli EU Bizottság mezőgazdasági főbiztosával, Franz Fischler úrral lebonyolított sikeres tárgyalásokat is. Ezek során tárgyalópartnereink minden alkalommal egyértelműen megerősítették, hogy a hagyományokat szem előtt tartó agrárpolitikánk, továbbá a vidékfejlesztést és a területfejlesztést ötvöző magyar

agrárstratégia teljes mértékben egybevághat az EU hasonló törekvéseivel. Az EU felelős agrárpolitikuskai a tárgyalások alkalmával nemcsak a távlati elképzeléseket, hanem a jelenlegi gyakorlati intézkedéseinket is visszaigazolták.

Raskó úr aggódik az ágazat versenyképességéért, eltartóképességéért és a vidék népességmegtartó erejéért is. Általánosító és adatokkal alá nem támasztott állításaival szemben le kell szögezünk, hogy egyrészt az ágazat 1999. évre vonatkozó statisztikai adatai még nem állnak rendelkezésre minden területen, másrészt pedig a rendelkezésre álló kemény statisztikai adatokból ez a csökkenési trend nem következik. A KSH interneten is elérhető adatai alapján a mezőgazdasági termékek bruttó termelési értéke az 1998-99. évben a növénytermesztési és kertészeti termékeket tekintve növekedett, az élő állatok és az állati termékek esetében pedig szinten maradt. Az előző év azonos időszakához viszonyítva a megtermelt hozzáadott érték volumenindexe a mezőgazdaságban és a halászatban 2000.1. negyedévében 104,0, a mezőgazdasági termékek felvásárlása ez év első öt hónapjában az összes termékre vonatkoztatva 101,6, a gyümölcsök esetében 149,9, az élő állatok és állati termékek csoportjában pedig 108,0.

Ágazati statisztikai adataink alapján a működő jogi személyiségű gazdálkodószervezetek száma a mező- és erdőgazdaságban, valamint a halászatban 1998 és 1999 között 7702-ről 8100-ra növekedett. A KSH adatai szerint ugyan a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma ezen időszakban mintegy 3,1 százalékkal csökkent, ám ez teljesen figyelmen kívül hagyja a körülbelül egymillió őstermelőt, holott több mint 10 százaléka adót fizet tevékenysége után. Azt már csak szerényen jegyezzük meg, hogy a 2000. évi költségvetési törvény 58. §-a alapján ebben az évben a korábbi hárommal szemben már öt megye részesült többlettámogatásban. Ami a vidékfejlesztési stratégiát illeti, az az uniós elvek szerint alulról építkezve, a helyi kezdeményezések és partnerség érvényesítésével készült. Az 1999-ben meghirdetett pályázati felhívásra mintegy 200 kistérséggé szerveződött 2900 település (az ország helységeinek 90 százaléka!) nyújtotta be elképzeléseit. A helyi adottságokra alapozott, hétéves időtávra szóló stratégiai programok a kedvező termőhelyi adottságú térségekben elsősorban az agrár-struktúraváltást és a versenyképes agrártermékek előállítását célozzák, a kedvezőtlen adottságú térségekben pedig az alternatív jövedelemszerzésre és a tevékenységek differenciálására helyezik a súlyt.

Az agrárkormányzat a kistérségi vidékfejlesztési programok készítését - a pénzügyi támogatás mellett - tanfolyamokkal is segíti, amelyek során EU-ismereteket és programozási gyakorlatot sajátítanak el a kistérségi menedzserek. Ez az uniós pénzfelhasználás tanulási folyamata, amely az EU SAPARD előcsatlakozási támogatásának az elnyerését célozza, és ennek sikeres elsajátításával a csatlakozást követően az EU megnyíló pénzalapjainak igénybevétele is lehetővé válik.

A valóság, lám, más képet mutat, mint aminőt R. úr olvasóira igyekszik erőltetni a maga szeplőtlen beállításában, a maga politikai házigazdái ízlése szerint.

Az ex-államtitkár úr arról a „fegyvertényről” is hallgat, amit a magyar mezőgazdasági feldolgozó- és élelmiszeripar magánosításával vitt véghez, s ami a hazai termelők százait hozta lehetetlen helyzetbe. Az e téren szerzett elévülhetetlen érdemeit többek között a Vetőmag Vállalat a mai napig sínyleti. Úgy tűnik, Raskó úr nem a legjobb politikai pacira tett, parlamenten kívül rekedt pártja nem tud (szakmai) ambícióinak és tettvágyának megfelelő feladatot adni, így kénytelen az agrárpolitika vizeit zavarni.

Már halljuk válaszáat, miszerint őt a „jobbító szándék” vezérli. Sajnos mi csak a szándékot tapasztaljuk, ami durva, támadó cikkek formájában szinte hetente megjelenik valamelyik

liberális lap hasábján. Legutóbb az egyik vasárnapi hetilapot tisztelte meg önisméltléseivel. A fórumok nyitva állnak előtte, az ellenzék minden valamire való muníciót szívesen fogad. Hát még ha az „belülről” származik. A mennyiség azonban egyre inkább minőségi változást eredményez, és felmerül a kérdés: vajon Raskó úr kinek a malmára hajtja a vizet, kiknek nyújtotta - már-már balnak tekinthető - békejobbát, kikre pazarolja publicisztikai ócsárolásban megnyilvánuló briliáns tehetségét? Mert hogy tékozolja, az biztos!